

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2010-09-29
1 (14)
Dnr 2009:00326

Redovisning av regeringsuppdrag om yrkestävlingar på skolnivå

(3 bilagor)

Härmed redovisas uppdraget givet i regleringsbrev den 19 mars 2010 för budgetåret 2009.

Sammanfattning

Skolverket har initierat och med hjälp av kontaktskolor genomfört yrkestävlingar på prov inom ett begränsat antal skolor och yrken.

Yrkestävlingarna utgick från en inventering av hur arbetet med skoltävlingar ser ut idag. I många yrkesområden finns redan i dag tävlingar i yrkesskicklighet och flera skolor har erfarenhet av detta. Syftet med dessa tävlingar är oftast uttagning till Yrkes-SM och så småningom även Yrkes-VM, WorldSkills Competition och Europeiska mästerskap, EuroSkills.

Ett flertal skolor har kontaktats, branschföreträdare, lärare och skolledare har intervjuats och samtal med elever har genomförts. Det finns en övervägande positiv attityd till yrkestävlingar på skolnivå såväl från branscher som från lärare, skolledare och elever. För att uppnå den kvalitetshöjning av undervisningen som skoltävlingar skulle kunna åstadkomma, bedömer Skolverket att yrkestävlingar bör genomföras i två steg så att alla elever och lärare på landets yrkesutbildningar får möjlighet att ta del av de positiva effekter som tävlingarna ger.

I redovisningen av uppdraget presenteras en modell som gör det möjligt att tävla lokalt på varje skola och därefter en områdestävling där vinnare från respektive skola deltar. Utvärdering av tävlingarna som gjordes tillsammans med medverkande skolor visar tydligt att mervärdeseffekter kan fås genom denna modell av tävlingsverksamhet. Skolverket anser att sådana tävlingar på ett positivt sätt skulle stimulera skolor med yrkesutbildning och på så sätt också medverka till kvalitetshöjning av svensk yrkesutbildning.

Regelbundna möten har hållits med kansliansvarig på Youth Skills Sweden. Utredningsarbetet har presenterats för Youth Skills Swedens styrelse.

Skolverket har gjort en uppskattning av kostnaderna för hur yrkestävlingar på skolnivå kan utvecklas och genomföras nationellt. Kostnaderna redovisades den 1 april 2010 och finns med som bilaga 1.

1. Bakgrund

Skolverket har fått i uppdrag att lämna förslag på hur yrkestävlingar på skolnivå kan utformas för att stimulera kvalitetsutveckling inom gymnasial yrkesutbildning. Den 1 april 2010 lämnades en delredovisning avseende kostnadsberäkningar för genomförande av yrkestävlingar i full skala. Slutredovisning ska göras den 1 oktober 2010.

Sedan flera år genomförs tävlingar i yrkesskicklighet, Yrkes-SM som arrangeras av branschorganisationer och yrkesnämnder. Majoriteten av de tävlande har varit yrkesverksamma något år och endast ett fåtal av de tävlande är gymnasieelever från yrkesförberedande program.

Utredningen fokuserar på hur skoltävlingar på gymnasienivå kan bidra till ökad kvalitet inom den gymnasiala yrkesutbildningen. Målen och kunskapskraven i kursplanerna har varit utgångspunkt för nivån på tävlingarna. Skolverket anser att det är av största vikt att de positiva effekter som finns i tävlingsmomenten tas tillvara för att stimulera den enskilde eleven och läraren i gymnasieskolan. Det förslag som Skolverket redovisar är en modell med lokala skoltävlingar som följs upp med s.k. ”områdesfinaler”. Områdesfinalerna kommer att organiseras i olika stora områden beroende på hur många elever och skolor det finns i ett visst område.

Enligt regeringsuppdraget ska Skolverket utreda hur skoltävlingar kan genomföras nationellt. Hänsyn har därför tagits till befolkningstäthet, glesbygdsområden och var i landet respektive yrkesprogram finns. Skolverkets förslag till modell ser olika ut beroende på yrkeskategori och var i landet utbildningen ges. Redovisningen baseras på tillgänglig statistik om ungdomar i år 3 med slutbetyg och 85 % av de elever som gick ut med samlat betygsdokument våren 2009.

2. Utredningsarbetet

Inventering

Utredningsarbetet startade med en inventering av vid vilka skolor och vid vilka yrkesförberedande program som det bedrevs tävlingsverksamhet. Detta gav en uppfattning om i vilken utsträckning yrkestävlingar förekom och vilka skolor som har erfarenhet genom att vara aktiva inom tävlingsverksamhet. För att nå dessa skolor har Skolverket diskuterat uppdraget med Youth Skills Sweden och använt det nätverk av branschorganisationer som finns inom organisationen. Resultatet av inventeringen blev att skoltävlingar förekommer i ett flertal yrken och som nästan alltid genomförs med stöd av branschorganisation. Syftet med dessa är uteslutande att kvalificera inför Yrkes-SM, WorldSkills Competition och EuroSkills. I sådana uttagningstävlingar är branschorganisationerna mycket aktiva och det är ofta de som styr tävlingarna genom att sponsra, ansvara för genomförande, bestämma tävlingsuppgifter och göra bedömningar. I några få fall är det fråga om en ren skoltävling där skolan själv har tagit initiativet.

Efter att ha sammanställt inventeringen kontaktade Skolverket ett trettiotal skolor inom olika yrkeskategorier för djupintervjuer. I samtliga fall utom ett visade skolor-

na stort intresse av att medverka i de skoltävlingar Skolverket hade för avsikt att genomföra.

Genomförande av tävlingar inom ramen för uppdraget

Efter djupintervjuerna och inför genomförandet av tävlingarna valde Skolverket ut sju yrkeskategorier på sex skolor. På de utvalda skolorna har lokala tävlingar initierats och områdestävlingar genomförts. För att säkerställa ett verklighetsförankrat resultat gjordes urvalet efter fyra kriterier, geografisk spridning, manliga/kvinnliga yrken, tätort/glesbygd samt tidigare erfarenhet av tävlingsverksamhet.

Kontaktskolor som medverkade:

Bergagymnasiet – omvårdnad (Eslöv kommun)	Har anordnat tävlingar tidigare.
Herrgårdsgymnasiet – personbilstekniker (Säffle kommun)	Har anordnat tävlingar tidigare.
Nacka gymnasium – mode design (Nacka kommun)	Har anordnat tävlingar tidigare.
IT - Gymnasiet Uppsala – webbdesign (Fristående)	Har inte anordnat tävlingar tidigare.
Åre gymnasieskola – kock/servering (Åre kommun)	Har anordnat tävlingar tidigare.
Strömbäckaskolan – svets (Piteå kommun)	Har inte anordnat tävlingar tidigare.

Kontaktskolorna ansvarade för information, samordning och upplägg med ett antal skolor i närliggande område. ”Närliggande” innebar ett område med en radie från någon kilometer i Stockholm till 20 - 30 mil i Norrbotten. När de lokala skoltävlingarna hade genomförts på varje skola ansvarade kontaktskolorna för att arrangera en områdesfinal där de vinnande eleverna från de lokala skoltävlingarna tävlade mot varandra.

Bergagymnasiet, Eslöv (omvårdnad)

Intresset för tävlingarna var stort, men på grund av att flera skolor hade brist på tid, deltog endast två skolor i områdesfinalen. Eftersom intresset var så stort anser lärarna att det finns goda förutsättningar för att fler skolor kommer att delta om det beslutas att tävlingar ska genomföras på skolnivå.

I omvårdnad tävlar eleverna i par. Eleverna fick agera utifrån en vårdssituation. Tävlingsmomenten ska återspegla en realistisk situation. För att möjliggöra detta används statister som agerade patienter. Bedömningen gjordes av de anordnande lärarna och av externa bedömare. De externa bedömarna bestod av en facklig representant, en person anställd vid sjukhuset i Lund samt en lärare från annan skola.

Skolverket anser att detta är ett mycket bra exempel på hur integrering av det lokala och regionala arbetslivet i tävlingsverksamheten kan ske. Lärarna lade mycket stor vikt vid feedback efter genomförda tävlingsmoment. Det är ett viktigt undervisningsmoment att delge eleverna vad som var bra respektive mindre bra. Eleverna såg feedbacken som ett mycket viktigt moment i samband med tävlandet. Statisterna intervjuades angående hur de blev bemötta och hur de upplevde situationen. Eleverna menade att statisternas upplevelse var värdefull för dem, men i bedömningen togs ingen hänsyn till statisternas uppfattning.

Herrgårdsgymnasiet, Säfte (personbilsteknik)

Åtta skolor deltog i områdesfinalen. Skolorna hade skickat tre elever vardera från år 3 till områdesfinalen. Erfarenheter från tidigare tävlingar med att låta eleverna tävla i lag, som bestod av tre deltagare, var positiva. Lärarna anser att tävlingen bör genomföras under år 3 för att eleverna ska ha så mycket kunskap som möjligt. Tävlingsuppgifterna baserades i första hand på aktuella kursplaner, men här fanns också moment för att mäta de generella yrkeskunskaperna varför det även förekom tävlingsmoment som ännu inte hade behandlats i undervisningen. Tävlingen bestod av både teoretiska och praktiska uppgifter.

Lärarna från respektive skola bemannade var sin station och bedömde resultatet efter en överenskommen bedömningsmall. Eleverna skulle lösa en given uppgift på 15 minuter. Upplägget gjorde att eleverna under tidspress skulle lösa sin uppgift genom att samarbeta i laget. Efter avslutad uppgift gick resultatet igenom och det diskuterades vad som gick bra och vad som kunde ha gjorts annorlunda. Lärarna lade stor vikt vid samarbete och feedback.

Nacka gymnasium (mode design)

Nacka gymnasium har anordnat tävlingar tidigare med deltagare från andra delar av landet. Samma koncept användes i områdestävlingen, men med större fokus på innehållet i kursplanerna.

Tävlingarna genomfördes för elever i år 2. Förutom Nacka gymnasium deltog ytterligare fyra skolor i områdesfinalen i mode design. Alla skolor utom en hade haft lokala uttagningstävlingar innan områdesfinalen. Den skolan hade utsett sina deltagare genom att fråga vilka elever som var intresserade av att delta. I områdesfinalen tävlade eleverna i par. Tävlingen genomfördes utifrån ett givet tema, material och tid. På en provdocka skulle en kreation skapas och eleverna visste bedömningskriterierna på förhand. Bedömningen gjordes utifrån en mall för bedömningsarbetet så att det tydligt skulle framgå vad som bedömdes och vad som gav poängavdrag. Inbjudna lärare agerade domare. Ingen lärare bedömde sina egna elever.

Samtliga skolor är mycket positiva till tävlingar och alla är överens om att tävlingsmomentet får eleverna att prestera extra mycket. Eleverna vill väldigt gärna vara med och tävla och de ser ingen fara i risken med att komma sist. I synnerhet inte om tävlingen sker parvis. Eftersom tävlingarna sker i år 2, sporrar yngre elever inför kommande tävlingar.

IT-gymnasiet Uppsala (webbdesign)

På IT-gymnasiet föregicks områdesfinalen av en lokal uttagningstävling på skolan. Även på de övriga medverkande skolorna är man positiv till en sådan modell.

I tävlingen deltog tävlande från IT Gymnasiet i Uppsala respektive Sundbyberg liksom skolor från Västerås och Katrineholm. Antal tävlande var ca tio. Inbjudan skickades till såväl kommunala skolor som fristående skolor men endast fristående skolor valde att vara med.

Även vid denna tävling var det positiv stämning. Alla elever ser nyttan med att tävla även om flera av de tävlande eleverna mest såg det som ”en rolig grej”. Eleverna gick år 1, något som skiljer dem från de tävlande i de andra områdesfinalerna vilka företrädesvis gick år 3.

Tävlingsuppgiften bestod i att modernisera Skolverkets hemsida och förnya Skolverkets logotyp. Eleverna tävlade individuellt.

Vid den här tävlingen var tiden en viktig faktor och långt ifrån alla hann klart med alla uppgifter. Det var nödvändigt att prioritera bort uppgifter som gav lite poäng. Detta, menar lärarna, är en situation som eleverna ställs inför i arbetslivet, dvs. att lära sig att prioritera de väsentliga uppgifterna.

Åre gymnasium (kock/servering)

I områdesfinalen deltog fyra skolor. Förutom ungdomar från Åre gymnasieskola deltog Hede, Strömsund och Östersund i tävlingen. Inför tävlingen var tanken att respektive skola skulle ha lokala uttagningstävlingar, så hade dock skett i endast två av fallen. De andra två skolorna hade utsett sina deltagare genom att fråga vilka elever som var intresserade av att delta. För att uppnå en så realistisk situation som möjligt tävlade eleverna i två yrken parallellt, kock och servering. Båda kategorierna är beroende av varandra och har en nära samverkan på en restaurang. Lärarna hade dessutom parat ihop elever från de medverkande skolorna med varandra och därigenom fick man ett mervärde i det att eleverna var tvungna att samverka med varandra och delge varandra sina respektive kunskaper. Upplägget gjorde att situationen blev ännu mer verklighetsförankrad. Inom kock och servering jobbar man ofta med personer man inte känner så väl.

Representanter från den centrala branschorganisationen SHR i Stockholm samt en erfaren tävlingsdomare var inbjudna till områdesfinalen. Sådant bidrar självklart till statusen på tävlingen och skapar en bra förankring för vidare arbete med skoltävlingar. Tävlingarna bedömdes med hjälp av noggrant förda protokoll. Ett mycket viktigt moment var att ge eleverna feedback efter avslutad tävling. Domarna hade ett samtal med varje elev om vad som var bra och vad som kunde ha gjorts bättre.

Alla skolor var villiga att i framtiden ha egna uttagningstävlingar och tyckte att det var mycket värdefullt att få vara med och se hur en tävling kan gå till. Vad gäller förberedelser inför tävlingarna var alla ense om att det i de lokala tävlingarna går att använda det man har i den ordinarie undervisningen. Det är viktigt att tävlingen verkligen är en tävling, men det får inte vara för avancerat och ta för mycket tid.

Tävlingen ska kunna genomföras under en dag, likaså ska områdesfinalen vara avgjord på en dag.

Strömbackaskolan, Piteå (svets)

Vid områdesfinalen i svets deltog fyra skolor. Förutom elever från Piteå tävlade elever från Kiruna, Pajala och Kalix. Av de medverkande har endast skolan i Piteå tidigare erfarenhet av yrkestävlingar. För att kunna genomföra tävlingar på skolor i området informerade Strömbackaskolans lärare skolorna i närområdet genom att besöka dem. Mottagandet var mycket positivt och det visade sig att det finns ett mycket stort behov av samverkan mellan olika utbildningar i området. Lärare och skolledning såg detta som en av de stora vinsterna med att regelbundet anordna skoltävlingar.

Eleverna tävlade individuellt, men både elever och lärare tyckte det lät intressant att prova att tävla i par eller i grupp. Lärarna anser att detta skulle inte bara mäta yrkesskickligheten utan också samarbetsförmåga och social kompetens. På de olika skolorna hade man haft uttagningstävlingar till områdesfinalen. Eleverna visade positivt intresse för tävlingen, men lärarna kände en oro för att en del eleverna inte skulle ha tillräckliga kunskaper för att tävla.

Lärarna från de medverkande skolorna bedömde tävlingen tillsammans och en lärare från Luleå deltog som observatör.

Intervjuer och samtal med bransch- och skolrepresentanter samt elever

I utredningsarbetet har intervjuer gjorts med bransch- och skolrepresentanter från nedanstående yrkeskategorier. En sammanfattning av intervjuerna bifogas, se bilaga 2.

De yrkeskategorier som medverkat i arbetet med yrkestävlingar på skolnivå är markerade med **fet stil**.

Anläggare

Bagare/konditor

Byggnadsplåtslagare

CNC tekniker

Elektriker

Florist

Frisör

Husbyggare

Nätverkstekniker

Kock

Servitör

Kyltekniker

Maskinförare

Mode design

Möbelsnickare

Offsettryckare**Omvårdnad**

Personbilstekniker

Skogsmaskinförare

Svetsare**Webbdesign**

VVS montör

Yrkesförare

Skolverket besökte alla områdesfinalerna.

Efter genomförda skoltävlingar och tillhörande områdesfinaler gjordes en utvärdering av yrkestävlingarna och arbetet runt dessa. Utvärderingen gjordes vid intervjuer med medverkande elever och lärare efter varje tävling, men också vid ett möte med samtliga kontaktskolors berörda personal. Tävlingsuppläggen såg olika ut beroende på yrke och kontaktskolornas tankar runt vad skoltävlingar kan bidra till. Alla tycker dock att konceptet är bra och vill gärna återkomma med lokala tävlingar. Lärarna menar vidare att flera mycket positiva bieffekter erhålls genom skoltävlingar: samverkan mellan skolor, samarbete mellan elever, koppling till näringslivet och en stimulerande inlärningssituation. Skolorna är överens om att tävlingarna måste utgå från de kunskaper som eleverna har förvärvat och att tävlingsuppgifterna baseras på de nationella kursplanerna. Tävlingarna skulle kunna äga rum under vilket år som helst men de flesta förordar att tävlingen ligger under år. 3. Det viktigaste är att deltagande skolor är överens om nivån så att eleverna har så lika förutsättningar som möjligt. Lärarna anser att tävlingarna med fördel kan ske i par eller möjligen i grupp.

Det arbete som krävs för att arrangera tävlingar ute på skolorna skrämmer inte på något vis och lärarna ser mycket positivt på skoltävlingar. De framhöll vikten av att det måste finnas resurser till vikarier och övriga omkostnader om skoltävlingar ska kunna arrangeras regelbundet och ge möjlighet för alla att vara med. Flera av de medverkande hade löst vikariefrågan internt inom skolan och ansåg att man kan vara flexibel lärare emellan när man ska medverka på något sådant här.

Med detta som utgångspunkt har diskussioner förts med lärare och skollädares vid de skolor som genomfört skoltävlingarna på prov, om hur en modell för hur tävlandet bör se ut.

Yrkestävlingar på skolnivå i andra länder

Finland har sedan många år anordnat yrkestävlingar på skolnivå varför Skolverket ansåg det värdefullt att knyta kontakt med arrangörerna. I mötet med SkillsFinland deltog även representanter från Danmark och Nederländerna där det också pågick olika aktiviteter runt skoltävlingar.

Ett annat led i utredningen var att presentera och diskutera tävlingsmodellen med branscher och Youth Skills Sweden. Tävlingsmodellen har presenterats för Youth Skills Swedens styrelse och på ett seminarium under Yrkes-SM i Göteborg. På seminariet deltog ett 80-tal representanter från skola och branscher. Förslaget blev mycket positivt mottaget, inte minst från branschorganisationerna som anser att det skulle vara till stor hjälp i deras arbete om skolorna stimuleras till en syn på yrkestävlingar där elever ser att alla kan delta. Finalisterna i områdestävlingar skulle kunna vara kandidater till kommande Yrkes-SM och internationella tävlingar i yrkesskicklighet.

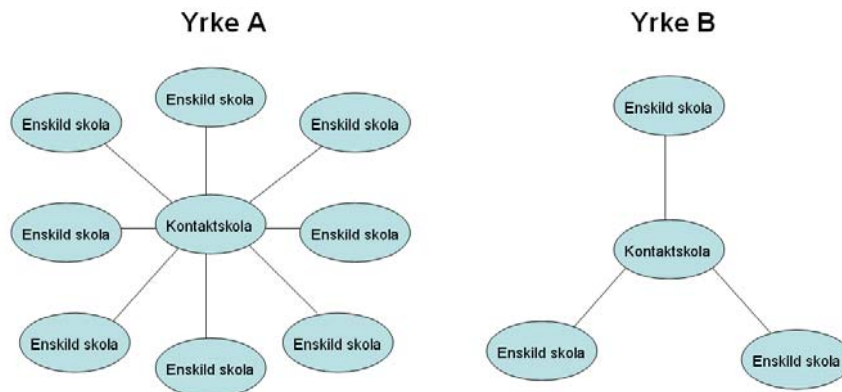
Inte bara svenska aktörer har visat positiv respons. I samband med seminariet på Yrkes-SM blev Skolverket kontaktat av en representant för WorldSkills Norway som visade stort intresse för Skolverkets presentation. Detta resulterade i en inbjudan till WorldSkills Norways årsmöte där uppdraget presenterades. Presentationen väckte stort intresse och även i Norge ser man stora pedagogiska vinster med skoltävlingar i yrkesskicklighet.

3. Förslag till struktur och organisation

Tävlingsstruktur

Utredningen har fokuserat på att se hur yrkestävlingar kan bidra till att höja kvaliteten på svensk yrkesutbildning. I befintlig tävlingsverksamhet, till exempel Yrkes-SM, WorldSkills Competition och EuroSkills, finns en kraft och energi som bör kunna vara till gagn för elever och lärare i den dagliga undervisningen. För att behålla känslan av tävling och för att möjliggöra avancemang till nästa nivå anser Skolverket att en modell med områdestävlingar där vinnarna från de enskilda skolorna möts är den bästa modellen för yrkestävlingar på skolnivå. För dessa ansvarar ett antal utvalda skolor runt om i landet, så kallade kontaktskolor och härigenom bildas nätverk inom alla yrkeskategorier. Tävlingarna ska utgå ifrån de nationella ämnesplaner som gäller för respektive yrkesprogram och de ska kunna genomföras på en dag. Här är det viktigt att ansvarig kontaktskola stämmer av med deltagande skolor så att man utformar tävlingsuppgifter som alla har en chans att klara. Även detta moment gör att samarbetet mellan deltagande skolor utvecklas. Skolverket anser att alla elever som går yrkesutbildning ska erbjudas möjlighet att delta i skoltävlingar minst en gång under sin studietid.

Illustration av tävlingsmodellen

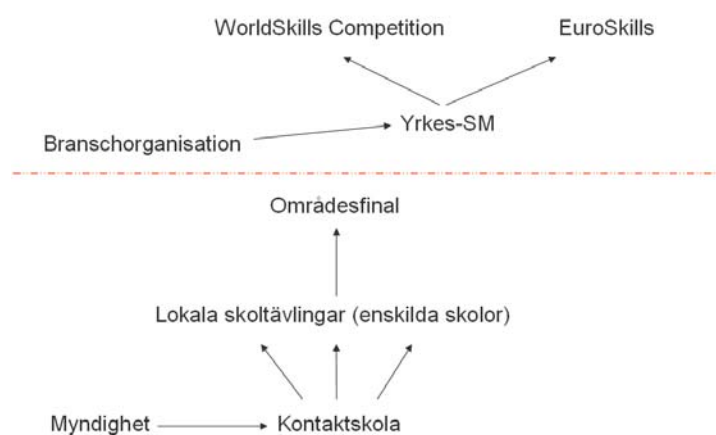

Skolverkets förslag till tävlingsmodell kommer att se olika ut beroende på yrkesområde och var i landet utbildningen ges. Inom vissa yrkesområden kommer ett fåtal områdestävlingar att genomföras och resorna mellan skolorna blir långa. Men inom andra kommer det att behövas flera.

För att åstadkomma mesta möjliga samverkan mellan skola och branscher är det viktigt att poängtera att de olika nivåerna måste söka samverkan med varandra. Detta skulle kunna vara en viktig uppgift för en central samordningsfunktion.

Illustration av förslag på hur ansvarsfördelningen skulle kunna se ut mellan skola och branscher och på vilka nivåer man skulle kunna arbeta.

Skoltävlingar, Yrkes-SM och Internationella tävlingar

I den modell till tävlingsstruktur som Skolverket har kommit fram till är det viktigt att poängtera att skoltävlingar bör förankras på lokal skolnivå. Detta för att varje elev och varje lärare ska få möjlighet att ta del av de positiva effekter som tävlings-

verksamheten tycks ge. Det är viktigt med ett efterföljande steg, inte minst för att behålla känslan av tävling, men också för att få möjlighet att utmana elever från andra skolor i närområdet. Skolverket anser dock att tävlingsnivåer efter områdesfinalerna, exempelvis regionala tävlingar, Yrkes-SM eller andra kvalificeringar till internationella yrkestävlingar bör vara branschernas ansvar.

Nationella skoltävlingar på lokal skolnivå kräver en komplex tävlingsmodell där många områdesfinaler kommer att hållas. I ett försök att identifiera tänkbara tävlingsyrken har Skolverket noterat ett 45-tal sådana utifrån de nationella kurser som finns inom de olika utbildningarna.

Lokala tävlingar följda av områdesfinaler kommer att kräva en omfattande och komplex tävlingsmodell med ca 400 områdesfinaler för att på ett rimligt sätt kunna erbjuda tävlingar i alla yrkesprogrammens inriktningar och i alla delar av landet. Skolverket anser att sådana tävlingar på ett positivt sätt skulle stimulera både elever och lärare på yrkesutbildningar och på så sätt också medverka till kvalitetshöjning av svensk yrkesutbildning. För att få en uppfattning om hur spridningen av yrkeskategorier kan se ut har Skolverket tagit fram tre kartor över Sverige som visar spridningen inom tre yrkeskategorier: bagare som har få utbildningar, husbyggnad som har många utbildningar och transportteknik, se bilaga 3.

Samordnande organisation

För att få nationell spridning och stort genomslag i skoltävlingsverksamheten kommer det att krävas information och förankring. Detta kan med fördel arrangeras i samverkan med skolor som har erfarenhet av skoltävlingar och någon form av ”mentorsverksamhet” kan vara att föredra. Skolverket har i sin ekonomiska beräkning tagit hänsyn till sådana kostnader.

Genom de yrkestävlingar på prov som Skolverket har genomfört har också kunnat konstateras att merkostnader i form av resor och uppehälle kan bli aktuella i områden där skolorna ligger långt ifrån varandra. Detta kan även bli fallet då få utbildningar ges och de som finns är gles spridda över landet. Generellt kan dock sägas att de kostnader som beräknas uppstå till exempel resor och uppehälle finns i samband med områdesfinalerna. De lokala skoltävlingarna beräknas i stort sett kunna genomföras inom ramen för skolornas befintliga budgetar.

En nationell modell för yrkestävlingar på skolnivå enligt det förslag som presenteras kommer att kräva en samordnande funktion. För att få tyngd och trovärdighet ute bland landets skolor bedömer Skolverket att en sådan funktion bör vara placerad på en myndighet. Uppskattningsvis kommer resurser motsvarande en heltidstjänst att behövas för koordinering av tävlingar, information om tävlingar, kontakt med nya och gamla kontaktskolor, ansvar för utvärdering och utveckling av skoltävlingar och för eventuella utbetalningar av ekonomiskt stöd.

Det är också nödvändigt att skoltävlingarna regelbundet utvärderas och att de utvecklas, inte minst för att hitta samarbetsformer med Youth Skills Swedens kansli och branschorganisationer som idag är aktiva i tävlingsverksamhet.

Kostnader per år

För att alla elever ska ges möjlighet att delta i lokala skoltävlingar med likvärdig kvalitet, behöver ett nätverk skapas med hjälp av kontaktskolor. Kontaktskolorna ansvarar för samordning av de lokala skoltävlingarna och områdesfinalen. Efter de lokala skoltävlingarna, som genomförs på varje skola, ska en områdesfinal arrangeras där de vinnande ungdomarna från skoltävlingarna tävlar mot varandra. Skolverket menar att det är viktigt att behålla känslan av tävling och stimulera till att göra bra prestationer, men samtidigt får inte tävlingsmomentet uppfattas som utslagning och leda till negativa effekter. Nätverket av kontaktskolor kommer att se olika ut i landet beroende på antal skolor och elever som finns inom respektive yrke och område. I vissa områden, exempelvis i landets norra delar, kommer stora avstånd mellan skolorna innebära större kostnader för resor. Skolverket uppdrag har varit att beakta och beräkna vilka kostnader som kan uppstå i samband med lokala skoltävlingar och områdesfinaler. För att få en bild av hur nätverket av kontaktskolor kan se ut i de olika yrkena runt om i landet har statistik över vilka nationella yrkesgrenar som finns tagits fram. Cirka 45 olika yrkeskategorier har identifierats vilket innebär att nätverket av kontaktskolor kommer att bli relativt omfattande och komplext.

I samband med de intervjuer som har genomförts har det framkommit att de största kostnaderna kommer i samband med områdesfinalerna. I stort sett alla skolor menar att en lokal skoltävling kan genomföras ute på skolorna med befintlig personal, utrustning och material. I vissa yrkesområden, exempelvis inom florist- och frisöryrkena, kan det uppkomma extra omkostnader när det gäller material.

I den föreslagna modellen med skoltävlingar och områdesfinaler konstaterar Skolverket att de kostnader som uppkommer, sker i samband med områdesfinalerna. En sammanställning över beräknade kostnader bifogas, bilaga 1. Kostnadsberäkningarna grundar sig på en uppskattning efter Skolverkets kontakter med skolorna som genomförde tävlingarna på prov, de kostnader som har uppstått i samband med områdesfinalerna och på senast tillgänglig statistik.

De totala kostnaderna för att genomföra skoltävlingar i full skala beräknas till

23 100 000 kr/år exklusive personalomkostnader, se bilaga 1.

Samordningsfunktion, uppföljning, utvärdering, initiala kostnader och utvecklingskostnader

För att säkerställa att tävlingarna får kontinuitet, utveckling och förankring anser Skolverket att en samordningsfunktion bör upprättas. Denna ansvarar för löpande kommunikation med kontaktskolorna, utvärdering av tävlingsverksamheten, utveckling och uppföljning. Initialt kommer troligen särskilda kostnader i form av exempelvis informationsinsatser, förankringsarbete och planering att behövas.

De totala kostnaderna beräknas till 2 000 000 kr/år.

Stöd till kontaktskolor

För att genomföra skoltävlingar i stor skala och för att erbjuda alla elever på yrkesprogram en möjlighet att tävla behöver ett nätverk av kontaktskolor skapas. Dessa

skolor ansvarar för information till övriga skolor i området samt för de områdesfinaler som planeras för respektive yrkeskategori. Skolverket har identifierat ca 45 yrkeskategorier i vilka tävlingar kan ordnas. När tävlingar ska anordnas nationellt har Skolverket beräknat att ca 400 områdesfinaler behöver arrangeras årligen. Beräkningarna baseras därför på 400 områdesfinaler.

De totala kostnaderna beräknas till 6 800 000 kr/år.

Särskilt stöd till vissa yrkeskategorier

Ett särskilt stöd föreslås till yrkeskategorier som finns på begränsat antal platser i landet. Detta innebär ökade kostnader för resor och eventuellt uppehälle. För att ordna områdesfinal i till exempel Norrbotten kan det bli aktuellt med resor på 20 - 30 mil. Eftersom många skolor i landet helt saknar erfarenhet av skoltävlingar kan det behövas extra insatser vid uppstart. Det kan till exempel bli aktuellt med ett "faddersystem" där erfarna skolor delar med sig av sina erfarenheter till andra.

De totala kostnaderna beräknas till 500 000 kr/år.

Resekostnader

För att så många skolor som möjligt ska engagera sig i skoltävlingar har Skolverket gjort bedömningen att resor och uppehälle för deltagande i områdestävlingar bör täckas av en central finansiering. Reskostnaderna varierar mycket över landet varför beräkningen grundas på två schabloner; hälften av resorna beräknas kosta 200 kr, den andra hälften 1000 kr.

De totala kostnaderna beräknas till 4 800 000 kr/år.

Uppehålle

Förslaget grundar sig på att de flesta tävlingar ska avgöras under en dag. I vissa fall kan övernattnig bli nödvändig, exempelvis då deltagare kommer från Gotland eller norra Sverige.

De totala kostnaderna beräknas till 9 000 000 kr/år.

Personalomkostnader

Vid samtal med lärare och skolledning från medverkande skolor i försöksverksamheten har det framkommit ett resursbehov för att möjliggöra genomförandet av områdesfinaler. Skolledare och lärare menar att områdestävlingarna inte kommer att kunna genomföras inom den ordinarie ekonomiska ramen. Stor risk finns för att många skolor inte har möjlighet att omfördela eller tillföra resurser på grund av ansträngd ekonomi. Därmed skulle det bli som idag att tävlingar bara bedrivs på de skolor där eldsjälarna inom yrkestävlingar finns. Även om entusiasmen för yrkestävlingar är stor på skolorna så medför områdestävlingarna ett merarbete utöver ordinarie undervisningstid. Detta kan innebära att berörda lärare behöver friställas från undervisningen. Skolverket har gjort bedömningen att ersättning för deltagande lärares kostnader skulle säkerställa ett större deltagande i yrkestävlingar. I kostnaden är även personalomkostnader för den kontaktskola som ansvarar för att anordna områdesfinalen inkluderad.

De totala kostnaderna beräknas till 19 600 000 kr/år.

4. Skolverkets samlade bedömning

Skolverket anser att områdesfinaler tillför en stor del av den kvalitetshöjning av undervisningen som skoltävlingarna avses åstadkomma. Skolverket har gjort bedömningen att tävlingarna bör genomföras i två steg, lokala tävlingar på respektive skola och som områdesfinaler där vinnarna från de enskilda skolorna möts.

Kvalitetshöjande aspekter

I Skolverkets modell för yrkestävlingar på skolnivå är fokus på eleven och läraren. Modellen syftar till att ta tillvara de positiva effekter som finns i tävlingssituationen och som sedan kan användas i den vardagliga undervisningen. Genom inventeringen och de genomförda yrkestävlingarna inom ett begränsat antal yrkesområden är det tydligt att det finns en mycket positiv inställning till skoltävlingar i Sverige. Viljan att delta i tävlingar är stor hos både lärare och elever. Det engagemang som elever och lärare vittnar om att det finns i tävlingssituationen bidrar med säkerhet till att höja kvaliteten i svensk yrkesutbildning. En viktig kvalitetsaspekt är de nätverk som bildas mellan lärare från olika skolor som blir en självklarhet i och med att områdesfinalerna arrangeras. På Strömbackaskolan i Piteå noterade man ett mycket stort behov av att träffas och diskutera frågor rörande undervisningen med utgångspunkt i skoltävlingar. Nätverk skapas och alla bidrar till att öka nivån på utbildningen inom regionen.

En annan kvalitetsaspekt är att man lokalt och regionalt kan knyta till sig lokala företag, i tävlingsförberedelserna eller i bedömningen. En synpunkt som framhålls från flera håll är att det är mycket viktigt att ge konstruktiv och positiv feedback efter avslutat tävlingsmoment. Detta dels för att eleverna direkt ska kunna reflektera över vad de själva tyckte att de kunde ha gjort bättre i tävlingssituationen, dels för att direkt få veta vad deras handledare ansåg om deras insats. I detta moment är det ett stort mervärde om externa bedömare kan delta.

Vid genomförandet av yrkestävlingar på prov framkom att områdesfinalerna tillför viktiga dimensioner till skoltävlingarna. Elevernas entusiasm blir större och viljan att delta ökar eftersom skoltävlingen blir exponerad i ett större sammanhang. Den viktigaste faktorn är dock samordningen mellan skolor och mötet mellan lärare från dessa. Tävlingsmoment och kursplaner måste diskuteras och därmed också indirekt undervisningsmomenten, vilket innebär ett stort idéflöde emellan skolorna. Områdesfinalerna är därmed ett väsentligt inslag för kvalitetshöjning och likvärdighet.

Det finns en övervägande positiv attityd till skoltävlingar i yrkesskicklighet såväl från branscher som från lärare, skollädares och elever. Eleverna har pekat på det mervärde som det innebär att få vara med i tävling och visa sina praktiska färdigheter i tävlingssituationen. Eleverna menar att det gör att de fokuserar särskilt under en kort period och att det är en spännande och stimulerande händelse. Det är viktigt att poängtera att tävlingen inte får bli ett tvång, det finns trots allt elever som inte vill tävla. Dessa elever menar att det ändå finns ett mervärde för dem även om de inte deltar i själva tävlandet. Allt som sker runt tävlandet kommer alla elever till godo. Det bästa är att introducera tävlandet på varje skola, få det att bli en åter-

kommande aktivitet som eleverna så småningom efterfrågar. Flera elever som intervjuats menar att de känner sig som segrare redan genom att delta i tävling.

Skolverkets förslag fokuserar på lokala skoltävlingar och områdesfinaler. För tävlingar på nivåer därefter ansvarar branschorganisationerna genom yrkesnämnder och lokala, regionala och nationella representanter. Det är Skolverkets uppfattning att dessa uttagningstävlingar mycket väl kan vara en ytterligare nivå på de områdesfinaler som föreslås i utredningen.

Skolverket anser att yrkestävlingar på skolnivå bidrar till kvalitetshöjning i svensk yrkesutbildning och med anledning av detta har Skolverket följande förslag:

- 1) En modell för skoltävlingar inrättas där alla skolor med gymnasial utbildning får möjlighet att medverka. Tävlingarna baseras på de nationella ämnesplanerna.
- 2) Tävlingarna genomförs i två steg, lokala skoltävlingar och områdesfinaler.
- 3) Ett antal kontaktskolor utses med ansvar för områdestävlingar och för kontakt med central samordningsfunktion.
- 4) En central samordningsfunktion inrättas. Denna ansvarar för information, kontinuitet, utvärdering, utveckling och ekonomi. Den ansvarar också för samverkan med arrangörer av övriga yrkestävlingar, till exempel Youth Skills Sweden, branscher och yrkesnämnder.
- 5) För att få nationellt genomslag för yrkestävlingar på skolnivå bedömer Skolverket att det är nödvändigt med ett ekonomiskt stöd till skolorna.

Bilagor:

- 1 Beräknade kostnader.
- 2 Sammanfattning av intervjuer med skolor och branscher.
- 3 Exempel på geografisk spridning inom tre yrkeskategorier.

På Skolverkets vägnar

Ragnar Eliasson
Avdelningschef

Astrid Näslund
Undervisningsråd

Beräknade kostnader för yrkestävlingar på skolnivå

Samordningsfunktion (1 person)	1 200 000
Arvode	950 000
Lokaler	150 000
OH kostnader	50 000
Resor	50 000
Uppföljning/utvärdering	300 000
Dokumentation	100 000
Uppföljningsresor	100 000
Statistik	100 000
Initiala kostnader/utvecklingskostnader	500 000
Nätverksbygge	100 000
Information	150 000
Stödinsatser/förankring	100 000
Utveckling	150 000

Stöd till kontaktskolor **6 800 000**

Omkostnader vid områdesfinaler
2000 kr x 400 områdesfinaler 800 000

Inköp extra material. Stora variationer i kostnader beroende på yrkeskategori.
Beräknad snittkostnad = 5 000 kr
5 000 kr x 400 områdesfinaler 2 000 000

Informationsinsatser, diskussioner med medverkande skolor, eventuella resor för
10 000 kr x 400 kontaktskolor 4 000 000

Särskilt stöd till vissa yrkeskategorier **500 000**

(till exempel där man har ingen eller ringa erfarenhet av tävlingar) 500 000

Resekostnader **4 800 000**

Resekostnaderna är beräknade på 400 områdesfinaler och att antalet resande till varje områdesfinal i snitt är 20 personer. Skillnaderna i resekostnader kommer att vara stor varför två schabloner har använts; hälften av resorna kostar 200 kr, den andra hälften 1000 kr

400 x 20= 8 000 resor
4000 resor x 200 kr 800 000
4000 resor x 1000 kr 4 000 000

Uppehälle **9 000 000**

De flesta tävlingar beräknas kunna genomföras under en dag inklusive restid. I vissa fall kräver dock avstånden en övernattning, främst i norra Sverige samt Gotland. Uppskattningsvis berör övernattningen 50 skolor. Tävländet sker i ca 45 yrken. 4 personer/skola

50 skolor x 45 yrken x 4 personer=9 000
Beräknad snittkostnad övernattning= 1000 kr/person
9000 x 1000 kr 9 000 000

Totalkostnad (exklusive personalkostnader) **23 100 000**

Personalkostnader/år **19 600 000**

Beräknade kostnader för skolor som deltar i områdesfinal. I snitt deltar tio lärare/områdesfinal Kostnad/lärare 350 kr/timme, merarbete i snitt tio timmar.

3 500kr x 10 = 35 000 kr/områdesfinal
35 000 x 400 områdesfinaler 14 000 000

Beräknade personalkostnader för kontaktskolan för förberedelse av områdesfinal.
350 kr x 40 tim = 14000
14 000 kr x 400 kontaktskolor 5 600 000

Totalkostnad (inklusive personalkostnader) **42 700 000**

Yrkestävlingar på Skolnivå

Intervjuer har gjorts inom de yrkeskategorier som har erfarenheter av tävlingar i yrkesskicklighet. I de flesta fall är tävlingarna initierade och genomförda genom branschorganisationer och tävlingarna syftar oftast till uttagning till Yrkes-SM, EuroSkills eller WorldSkills Competition.

Representanter för följande yrken har intervjuats:

bagare/konditor, plåtslagare, yrken inom bygg, CNC-svarvare/fräsare, elektriker, florist, frisör, yrken inom IT, kock/servis/hotell, kyltekniker, maskinförare, yrken inom mode design, möbelsnickare, offsettryckare, yrken inom omvårdnad, personbiltekniker, skogsmaskinförare, svetsare, VVS-montör, webbdesigner och yrkesförare.

Bagare/Konditor

Esther Mosessons Gymnasium Göteborg

På europeisk nivå arrangeras även EM i bageri, Sverige brukar delta i detta. Bageri/konditori har aldrig tävlat inom ramen för Yrkes-SM.

Sedan 20 år anordnar branschorganisationen Sveriges bagare och konditorer varje år tävlingarna *SM för unga bagare* samt *Skol-SM i bageri/konditori*. I tävlingen för unga bagare deltar bara yrkesverksamma unga bagare, men vid Skol-SM deltar gymnasieelever. Skol-SM och SM för unga bagare anordnas samtidigt och det är alltid förlagt till samma ställe, Esther Mosessons gymnasium samt Nordstan i Göteborg. Även lärare av olika kategorier är involverade, dock inte i bedömningen av tävlingsuppgifterna.

Vid senaste Skol-SM deltog 15 lag med två elever i varje lag. Det innebär att 15 skolor finns representerade i Skol-SM. Tillverkningen sker på skolan Esther Mosesson i Göteborg och produkterna transporteras sedan till Nordstan där man har utställning och bedömning. Juryn är företrädare för branschen. Skol-SM har funnits i 20 år. De elever som inte deltar i tävling är engagerade på olika sätt under tävlingen som totalt tar ca en vecka.

Vad gäller uttagning till Skol-SM så har alla möjlighet att delta, men någon egentlig uttagningstävling finns inte. Lärarna tycker det skulle vara av intresse att ha en uttagningstävling på skolnivå och därefter tävla mot närliggande skolor. Intresse för att ansvara för en tävling mellan skolorna finns också hos lärarna.

Byggnadsplåtslagare

Bromangymnasiet i Hudiksvall

PVYN, Plåt och Vent yrkesnämnd är mycket engagerad i skoltävlingar och ansvarar även för Sveriges deltagande i WorldSkills Competition och i EuroSkills.

2010-09-29
Dnr 2009:00326
2 (15)

Inom plåtslageribranschen arrangeras dels SM i plåtslageri, dels tävlingen Unga plåtslagare. Tävlingen Unga plåtslagare vänder sig till elever som går år 3. Tävlingen pågår under en dag och eleverna förbereder sig ett par veckor före tävlingen. De vet dock inte exakt vilka tävlingsuppgifter de kommer att få. PVYN bestämmer hur tävlingen läggs upp och vilka moment som ska ingå men de ska utgå från kursplanerna.

Tävlingarna innebär inga större insatser på skolnivå. Regionalt kan det bli kostnad för resa, uppehälle och visst material.

Lärarna menar att eleverna lyfter sig i tävlingssituationen och det har hänt att elever som inte har kommit så långt i sitt lärande har klarat sig mycket bra i tävlingen och stimulerats i undervisningen. Det är frivilligt att tävla och alla förutsätts delta. Eleverna ser detta som ett positivt och stimulerande inslag i utbildningen. Tävlingen ger också möjligheter att diskutera andra frågor med skolor från regionen, exempelvis gällande rekrytering av elever.

Den regionala yrkeskommittén är med och bedömer tävlingsuppgifterna i de lokala skoltävlingarna. De regionala tävlingarna går till så att vinnarens alster skickas in till PVYN där bedömning görs och sex finalister utses. Det regionala steget utgörs alltså inte av en tävling utan är en bedömning centralt av yrkesnämnden. I stort sett samma upplägg finns som inom VVS-montörsyrket.

Yrken inom bygg

BYN

BYN, Byggnadsindustrins yrkesnämnd har inför Yrkes-SM 2010 konstruerat en ny tävlingsmodell. Den går ut på att fem team ska tävla i att färdigställa och uppföra ett hus. Ett flertal olika kategorier av yrkesarbetare: en träarbetare, en murare, en plattsättare, en plåtslagare och en arbetsledare får då samarbeta. Ingen uttagningstävling hålls på de lokala skolorna, men inbjudan skickas till alla skolor med byggutbildning och skolorna anmäler sedan lag för deltagande. De fem skolorna som tas ut för tävling i Yrkes-SM bedöms av de regionala yrkeskommittéerna. Detta upplägg syftar till att ge uppmärksamhet år byggutbildningen och att få fram tävlande till kommande internationella tävlingar, till exempel EuroSkills.

Tävlingsupplägg, bedömning m.m. bestäms i stor utsträckning av BYN som genomför tävlingen med hjälp av RYK, Regionala yrkeskommittén.

Bräcke gymnasiet i Göteborg

Inga tävlingar anordnas på skolan, men man har däremot tidigare arrangerat distriktstävling inom byggsektorn för skolor i Västra Sverige.

Skolan är mycket positiv till lokala skoltävlingar och ville gärna vara med i de tävlingar som initierades av Skolverket. Ansvarig skolledare anser att det inte är någon särskilt ansträngande uppgift att arrangera lokal skoltävling i olika yrken. Det tids- och resurskrävande är de regionala tävlingarna. Det finns en positiv

grundinställning till tävlandet såväl hos elever som hos lärare samtidigt som frågan om skolan ska ägna sig åt tävlingar dyker upp.

Förutom kvalitetshöjning ligger det ett mervärde i den positiva andan tävlingar ger och att öka intresset hos eleverna. Skolledaren anser att det måste finnas en förankring till kursplanerna vid alla former av tävling och vill därför gärna se en modell där skolan har inflytande på tävlingsupplägg och bedömning.

Vad gäller kostnader så rör detta främst de regionala tävlingarna där det främst är personella kostnader, men också framtagande av ritningar, tävlingsuppgifter, specificering av utrustning m.m.

Det är viktigt att tävlingen blir en naturlig del av undervisningen.

CNC-fräsare/svarvare

Skärcentrum Gislaved

Teknikföretagen har ett stort intresse och engagemang för tävlingar inom CNC-yrken. De säkerställer Sveriges medverkan i WorldSkills Competition, EuroSkills och är med och anordnar Yrkes-SM. Det finns en väl inarbetad organisation för tävlingsverksamheten och en bra förankring ute på skolorna.

Inbjudan att delta i tävlingar skickas till skolor som har skärande bearbetning som karaktärsämne, ca 150 skolor, men endast ca 30 skolor brukar svara. Dessa skolor får dels en teoretisk uppgift, dels en praktisk uppgift att lösa. Tävlingar finns alltså lokalt på skolorna. Resultaten skickas in till Skärcentrum som bedömer kvalitén och plockar ut finalister till SM-tävlingen som avgörs på Elmia i Jönköping i samband med en större mässa, Subcontractors.

På Skärcentrum menar man att friskolorna är väl representerade och det vore önskvärt att kunna engagera fler skolor, inte minst kommunala. Det finns intresse för uppföljningstävling för de elever som vunnit ute på skolorna, men man menar att underlaget för detta hittills varit för svagt. I dag tävlar eleverna i CNC-svarvning, men i utbildningen ingår även ”konventionell” skärande bearbetning, till exempel svarvning.

Hultsfreds gymnasium

Ca 12 elever går varje år på industriprogrammet, hälften väljer CNC-maskiner och den andra hälften konventionell bearbetning. Läraren på Hultsfreds gymnasium anser att det vore spännande att prova att tävla med konventionella maskiner och använda sig av det koncept som gäller för tävlingar i CNC-tekniken. Eleverna tycker generellt att det är kul att tävla och det vore intressant att testa även denna inriktning av utbildningen. Skolan ville gärna delta i tävlingarna som Skolverket initierade och vill jobba för att stimulera andra skolor i närområdet att också genomföra lokala tävlingar. Skolan är dessutom villig att stå för värdskapet av en regional tävling.

2010-09-29
Dnr 2009:00326
4 (15)

Elektriker

EIO

EIO, Elektriska installationsorganisationen anordnar sedan mitten av 1990 talet ECY cup, tävlingar för gymnasieelever vad gäller elsäkerhet m.m. Deltagandet är frivilligt, men alla elever ska göra den första delen, elsäkerhetsprov som är nödvändig för att erhålla branschens certifikat. För att få branschens certifikat måste individen ha genomgått fullständig el-utbildning med godkända betyg samt gjort en lärlingstid på ett företag omfattande 1600 timmar. Alla elektriker i branschen ska ha ett kompetensbevis på att de har den kunskap som ingår i elsäkerhetsprovet. ECY cup är finansierat av branschen och innebär inga kostnader för skolor.

Delprov två utgår från kursplanerna och är utformat så att eleverna får testa sina övergripande kunskaper. Eleverna vet inte om uppgifterna i förväg. I stort sett alla elever deltar.

De tre bästa från år två deltar i Yrkes-SM och vinnaren i Yrkes-SM deltar i Yrkes VM.

Vid genomförandet av ECY cup finns alltid en kontrollant på skolan som ser till att allt går rätt till. Denna person kommer antingen från branschen, yrkesnämnden eller från något företag i närheten. Funktion uppfattas som mycket viktig, inte minst från lärarna ute på skolorna. Många anser att det är en kvalitetssäkring för utbildningen och att det är så nära man kan komma ett nationellt prov i yrkesämnena.

All tävlingsverksamhet på skolnivå, inklusive bedömningen, sker online med datorns hjälp. Man har alltså inte någon praktisk tävling. Webbtävlingen består av enbart teori, men frågorna är ändå praktiskt utformade. Ofta handlar det om att lösa uppgifter utifrån skisser och kopplingsscheman. EIO menar att även om provet är teoretiskt så har man genom åren alltid fått fram duktiga praktiker till såväl Yrkes-SM som WorldSkills Competition. Från branschens sida är man mycket nöjd med detta upplägg, men inte främmande för att införa en mer praktisk del som skulle kunna komplettera den nuvarande modellen.

EIO anser att eleverna generellt är mycket positivt inställda till att tävla i yrkesskicklighet.

Fässbergsgymnasiet i Mölndal

Fässbergsgymnasiet anser att eleverna är lite tveksamma till att tävla i ECY cup. Detta beror på att eleverna menar att de i alla fall inte har någon chans till en framskjuten placering och många känner att de inte har tillräckliga kunskaper för Yrkes-SM. Lärarna anser också att det måste finnas ett tydligt incitament till tävlingarna, exempelvis ett examensbevis som eleverna erhåller efter godkänd genomförd tävling. Detta kräver i sin tur tydliga kriterier när det gäller vad man ska tävla i och hur det ska bedömas. Däremot är det inget problem med att ECY cup är styrd och arrangerad av branschorganisationen. Lärarna menar att det behövs likhet

över landet och kvalitetssäkring och det är bra att det finns styrning från centralt håll. Lärarna är inte heller främmande för en tävling med mer praktiska uppgifter.

Rätt utformade tävlingsmoment stimulerar eleverna till bättre resultat. Men det kan finnas en risk att den som inte lyckas så bra känner sig otillräcklig och skäms över sin bristfälliga prestation.

Sammanfattningsvis så är skolan positivt inställd till yrkestävlingar på skolnivå, såväl praktiska som teoretiska, men man poängterar att de bör vara kopplade till en examen eller liknande. Man ser till exempel gärna att tävlingarna utvecklas till nationella prov i yrkesämnena. En modell med lokala skoltävlingar som följs upp med områdesfinaler anser skolan skulle vara bra.

Florist

Burgårdens Utbildningscentrum i Göteborg och Hvilangymnasiet i Åkarp

Floristerna saknar branschstöd och har därför bildat Floristernas yrkesråd. Detta består av engagerade skolor som tillsammans organiserar Skol-SM och floristernas medverkan i Yrkes-SM.

Skoltävlingar i floristyrket arrangeras vartannat år och Yrkes-SM vartannat år. De tävlande eleverna går år 3 och man tävlar i par. Skoltävlingen tar 1-2 dagar att genomföra och Yrkes-SM tre dagar. Förberedelsearbetet tar drygt en vecka. Tävlingsuppgifterna bestäms av arrangerande skola som är den skola vars elever vann föregående år. Tävlingsmomenten utgår från kursplanen, men är hemliga för alla tävlande fram till tävlingen. Det är frivilligt att vara med och tävla men alla elever ska ändå producera det som ingår i tävlingen vilket är ett moment i undervisningen.

Florist är ett exempel på ett yrke där extra material kan behöva köpas in för att kunna genomföra tävling. Uppskattningsvis betalar varje skola 700 kr/tävlande i materialkostnad.

Medverkande skolors lärare är med och bedömer de olika tävlingsbidragen i Skol-SM. Man tillämpar ”blindbedömning”, dvs. den som bedömer vet inte vems bidrag det är. I de lokala tävlingarna är eleverna med och bedömer varandras alster. Läraren har utslagsröst i de fall tveksamhet råder.

I bedömningssituationen ges möjlighet att förklara varför man har bedömt på ett visst sätt. Det bidrar till ett positivt sätt att utveckla respektive lärares syn på olika uppgifter och undervisningsmoment vilket är ett mycket bra tillfälle att utbyta erfarenheter och kompetens.

2010-09-29
Dnr 2009:00326
6 (15)

Frisör

Burgårdens Utbildningscentrum i Göteborg

Frisörbranschen har länge anordnat tävlingar både för elever och färdigutbildade frisörer. Varje år anordnar man regionala och nationella tävlingar. Dessutom är branschen med på Yrkes-SM för att där kvalificera tävlande till EuroSkills och WorldSkills Competition.

SFLF, Svenska frisörläraryrkesförbundet menar att ju fler gånger en elev får möjlighet att tävla desto bättre är det. Övning ger färdighet. På Burgården tävlar eleverna alla år på gymnasiet och både lärare och elever tycker att tävling har ett stort mervärde i utbildningen. SFLF bjuder in samtliga skolor med frisörutbildning till regionala tävlingar. Tävligen tar ca 1-2 dagar att genomföra. Varje klass tävlar på skolan och segrarna går vidare till en regional tävling. Vinnarna i den regionala tävlingen går vidare till Skol-SM. Minst två skolor måste delta i den regionala uttagningen för att kvalificera till Skol-SM. Domarna på den regionala tävlingen ska ha genomgått ett s.k. tävlingsseminarium ordnat av branschen

För att tävla i frisöryrket använder man sig av dockor som man klipper frisyrer på. Dessa kostar ca 800 kr/styck vilket gör att det krävs en del pengar för att på ett bra sätt genomföra en tävling i frisöryrket.

Yrken inom IT

Lindengymnasiet i Katrineholm

I yrken inom IT finns ingen fungerande branschorganisation. Det är Lindengymnasiet i Katrineholm som står för arrangemang av uttagning till WorldSkills Competition och Yrkes-SM.

Inbjudan skickas de skolor som har visat intresse för att delta och som har tagit kontakt med Lindengymnasiet.

Vilka tävlingsuppgifter man ska tävla i bestämmer lärarna från de medverkande skolorna gemensamt. Man använder sig av samma modell med ”experter” som det görs i WorldSkills Competition. Tävlingsmomenten är dels kopplade till kursplanerna, men också till de uppgifter som kommer i WorldSkills Competition. Tävlingen riktar sig till elever som går år 3 men det är fullt tänkbart att tävla även elever som går år 2.

Önskvärt vore att inbjudan skickades till alla skolor med liknande utbildning, ca 50st och att uttagningstävlingen ägde rum nationellt, webbaserad. Om alla skolor deltar skulle 50 elever gå vidare till en regional tävling. Skolan menar att det blir svårt att ha tävling med mer än 10 tävlande varför det skulle behövas minst fem regionala finaler.

Eftersom uttagningstävlingen genomförs webbaserat skulle det innebära en kostnad på ca 50 000 kr.

Kock/servering/hotell

SHR

SHR, Sveriges restaurang- och hotellföretagare har sedan länge tävlingar även på skolnivå. Många av dessa står olika sponsorer för, bl.a. Milda.

Till Skol-SM inbjuds alla skolor att delta, ca 180st. I kocktävlingen tävlar eleverna i par. Eleverna skickar in recept som de har komponerat samt ett foto på rätten de lagat. Om de går till final måste de göra den föreslagna rätten med de råvaror de har räknat ut behövs.

Uttagningsuppgifterna är integrerade i skolarbetet och en jury bedömer de inkomna resultaten och utser tävlande till Skol-SM finalen.

Det finns även Nordiska tävlingar inom kock/servering.

Åre gymnasium

Åre gymnasium är mycket positivt inställt till skoltävlingar för såväl kock, servering som hotell. Man ser ett stort mervärde i att delta och ansvarig skolledare menar att tävling bidrar till kvalitetshöjning och är ett stimulerande och kul inslag i utbildningen.

Tävlingarna är mycket viktiga, inte minst med tanke på att det skapar samarbete mellan lärare och skolor och ger kompetensutveckling. I de internationella tävlingarna finns också inslag av utbyte med andra länder.

Tävlingarna fungerar mycket bra idag och man ser en konkurrenssituation om fler yrkestävlingar på skolnivå kommer att anordnas som krockar med de befintliga. Däremot ser man gärna ett samarbete där man delar på ansvaret lokalt, regionalt och nationellt.

Kyltekniker

Universitetsholmens gymnasium i Malmö

Branschen är positiv till tävlingar i yrkesskicklighet och brukar vara med i Yrkes-SM för att kvalificera en kandidat till WorldSkills Competition och det svenska yrkeslandslaget.

Tävlingar i kylteknik har funnits i många år och från början tog branschen stort ansvar för tävlingarna. Idag ansvarar respektive skola själv för uttagning till Skol-SM. Det finns 10 skolor med utbildning energiprogrammet, inriktning kylteknik. Ca 6-7 brukar delta.

En stor fördel med tävlingarna är att man har en möjlighet att jämföra skolornas utbildningsnivå eftersom en del eller alla tävlingsuppgifter kommer från den centrala branschorganisationen. En annan fördel med att tävla med andra länder är att man ser att Sverige trots kritik hävdar sig väl i konkurrensen med andra länder.

2010-09-29
Dnr 2009:00326
8 (15)

Detta har visat sig bl.a. i tävlingar mot våra nordiska grannländer. Skolledaren på skolan menar att tävlingsverksamheten bidrar till att stimulera lärare och elever och höjer kvaliteten på utbildningen.

Ytterligare en positiv effekt av tävlingarna är att de regionala tävlingarna skapar samverkan mellan skolor. Regionerna blir ganska stora när det gäller kylteknik eftersom skolorna ligger glest.

Maskinförare

Nifsarpsskolan i Eksjö

BYN, Byggnadsindustrins yrkesnämnd är mycket engagerade i yrkestävlingar och man är med i såväl Yrkes-SM som EuroSkills och WorldSkills.

Alla skolor inbjuds till att tävla. De 12 bästa skolorna väljer ut en elev som får gå vidare till Maskinförar-SM. Tävlingen gäller elever som går år 3. Finalen i Maskinförar-SM arrangeras av den skola som vann tidigare års final.

Till tävlingen bjuds klasskamraterna från alla berörda skolor in vilket innebär, ca 200-250 besökare. Respektive skola står för sina kostnader, men den arrangerande skolan står för att arrangera finalen. Kostnad för boende och mat är 275 kr/elev som betalas av respektive skola.

BYN ansvarar för tävlingsuppgifter, banor och vilken utrustning som den arrangerande skolan behöver köpa in. Uppskattad kostnad för den lokala skolan är 10-15000 kr. Volvo BM sponsrar med nya maskiner, det har aldrig varit några problem med detta.

Enligt Nifsarpsskolan är det inget stort jobb att arrangera tävlingen när BYN står för mycket av förberedelsearbetet genom sin Regionala yrkeskommitté. Den stora vinsten att arrangera tävlingen ligger i lusten och glädjen, det är en av årets roligaste dagar på skolan.

Skolan är mycket positiv till att tävla i yrkesskicklighet, men tycker att BYN ibland har för stort inflytande på tävlingarna. Skolan är intresserad av att genomföra yrkestävlingar på skolnivå på skolans villkor, dvs. med utgångspunkt i kursplanerna och att alla elever har möjlighet att vara med att tävla.

Yrken inom mode design

Nacka gymnasium

Det finns ingen bransch som stöttar tävlingar inom mode design.

Skolan har anordnat lokala tävlingar för sina elever i ett antal år tillsammans med andra skolor i regionen och anordnar även en nationell final. Hösten 2009 medverkade 18 skolor från hela landet i den nationella finalen. Lokal tävling sker våren i år 2, den nationella finalen avgörs under hösten för elever som går år 3. Lärare och skolledare är överens om att tävlingarna bidrar till ökad lust att lära och

de är mycket positivt inställda till att tävla. Tävligen är också ett bra sätt att marknadsföra och visa upp utbildningen.

Lokala tävlingar kräver inte så mycket förberedelser. Det stora arbetet är att genomföra den nationella tävlingen. Det är också här kostnader uppstår, exempelvis för resor, uppehälle och material.

De flesta eleverna är mycket positiva till tävling. Skolan menar att det är mycket lärorikt att delta i tävling, eleverna skärper till sig lite extra. Tävlingsuppgifterna är obekanta för eleverna och problemlösning och kreativitet är i fokus. Det är dock viktigt att tävlingsuppgifterna är kopplade till kursplanerna vilket eleverna tycker är bra.

Möbelsnickare

TMF

TMF, Trä- och möbelföretagarna är mycket aktiva när det gäller tävlingar i yrkesskicklighet, främst med fokus på medverkan i WorldSkills Competition. De arrangerar egna regionala skoltävlingar. SM-finalen är oftast på Yrkes-SM, men ibland väljer man andra tillfällen.

TMF, är mycket intresserade av att vara med och utveckla skoltävlingar. Tankar om skoltävlingar har funnits länge, men man har inte haft resurser. Det finns totalt ca 50 skolor i landet med denna typ av utbildning varav minst 30 skulle kunna ordna områdestävlingar. TMF anser att ett starkt samarbete med den lokala näringen, både vad gäller utformning av tävlingsuppgifter och i bedömningen är viktigt.

Haraldsbogymnasiet i Falun

Lärarna på skolan är mycket engagerade och positiva till yrkestävlingar. Man har ordnat uttagningstävlingar vid flera tillfällen. De har dessutom utvecklat ett unikt samarbete med den lokala branschen, vilket visade sig i det faktum att tre företagare agerade domare under tävlingen.

Offsettryckare

Xenter i Botkyrka

Branschens engagemang i tävlingsverksamhet är ytterst oklar eftersom man från årsskiftet lägger ner stiftelsen Grafiska Utbildningsfonden som har ansvarat för tävlingsverksamheten. Tidigare har man deltagit i WorldSkills Competition, EuroSkills och Yrkes-SM.

Utbildning till offsettryckare finns endast på ett fåtal platser i Sverige och tävlingar i branschen är relativt nya. För fem år sedan startades skoltävlingar mellan landets fyra skolor med liknande utbildning, men tävlingarna dog dock ut efter Yrkes-VM i

2010-09-29
Dnr 2009:00326
10 (15)

Japan 2007, främst på grund av att det var för dåligt förankrat och att information om tävlingarna inte spreds på ett tillfredsställande sätt.

Idag finns fem skolor med denna utbildning och det skulle vara fullt möjligt att dels anordna lokala uttagningstävlingar på respektive skola, dels ordna med en final där alla skolor skickar sina vinnare. Skolan har intresse att prova detta.

Tävlingar har hittills varit individuella, men det vore möjligt att ha par- eller lagtävling. På europeisk nivå anordnades en typ av lagtävling i Rotterdam under Euroskills 2008.

Yrken inom omvårdnad

Bergagymnasiet i Eslöv

SKL, Sveriges kommuner och landsting engagerar sig i tävlingar tillsammans med Almega bl.a. i Yrkes-SM och i WorldSkills Competition.

Skolan har arrangerat lokala tävlingar tidigare. Vid ett tillfälle var förutsättningarna att eleverna som vann skulle kvalificera sig till Yrkes-SM och om det gick bra där även till Yrkes-VM. Lärarna menar att detta gjorde att några elever ”skrämdes bort” och valde att inte delta i tävlingen. Endast två par, fyra elever, deltog i tävlingen. På skolan tror man att fler elever skulle välja att vara med i tävling om den var begränsad till skolan och dess närområde.

Lärarna anser att det är mycket viktigt att följa upp tävlingen med samtal efteråt. De medverkande eleverna måste förstå vad som bedöms, varför man får poängavdrag, vad man har gjort bra osv. Detta för att säkerställa att eleverna lär sig mer genom tävlingsmomentet.

Tävlingen vänder sig till elever som går år 3 eftersom de kan tillräckligt mycket för att vara med och tävla. Dessutom är det nödvändigt, om man ska ha tävling mellan olika skolor, att eleverna har kommit så långt som möjligt i utbildningen. Detta säkerställer att eleverna har gått igenom de relevanta momenten i sin utbildning.

Vad gäller förberedelser inför regionala tävlingar så krävs det mycket tid och resurser. Det som är speciellt för omvårdnadsyrket är att det förutom utrustning, resor, uppehålle, domare m.m. även behövs statister som medverkar i tävlingen.

Skolan menar att en lokal skoltävling där i stort sett alla elever deltar kan genomföras om man gör det som ett ordinarie inslag i undervisningen. Vidare anser skolan att det vore fullt möjligt att ordna även regionala tävlingar med dem som kvalificerar sig från respektive skola. I region Skåne finns uppskattningsvis ca 20 skolor med omvårdnadsprogrammet. Skolan är mycket positivt inställda till yrkestävlingar på skolnivå i omvårdnad.

Personbilstekniker

Herrgårdsgymnasiet i Säffle

MYN, Motorbranschens yrkesnämnd är mycket engagerad i tävlingar i yrkesskicklighet och säkerställer Sveriges medverkan i en rad olika yrken i WorldSkills Competition. Man har dock ingen nationell uttagningstävling utan ”handplockar” sina tävlande till Yrkes-SM. Oftast kommer dessa från företag men man håller på att se över detta och försöker få en större rekryteringsbas av tävlande genom att involvera skolor.

Varje år arrangeras VM, Värmlandsmästerskap för bilmekaniker. Den som arrangerar tävlingen är den skola vars tävlande vann föregående år.

Inbjudan skickas ut till de sju skolor som ingår i Värmlandskretsen och respektive skola röstar fram de tre elever som man vill ska representera sin skola i lagtävlingen. Eleverna brukar själva avgöra vilka som bäst representerar deras skola i tävlingen. En del skolor använder sig av det yrkesprov som branschen konstruerat för att på så sätt få fram lämplig tävlande. Tävlingen är mycket uppskattad av såväl elever som lärare och gäller för elever som går år 3.

Arrangerande skola konstruerar tävlingsuppgifterna med utgångspunkt i kursplanerna. Tävlingen består av ett teoretiskt prov som alla lag ska lösa. Detta prov består dels av frågor från MYN, dels frågor som är kopplade till kursplanerna och som skolan själv har konstruerat. Den praktiska delen av tävlandet är indelat i stationer och varje uppgift får ta max 15 minuter. Det är olika svårighetsgrad på uppgifterna.

Lärare från respektive skola deltar i bedömningen. Tävlingen genomförs under en dag och det tar ca 3 dagar att förbereda evenemanget.

Deltagande skolor delar på kostnaderna. Man använder befintlig utrustning och material. Varje skola betalar 100 kr/medverkande elev. Resor, uppehälle m.m. står respektive skola för.

Det finns även ett engagemang från de lokala branschföreträdarna. Värmlands motorbranschförening ställer till exempel upp med priser och lite pengar till arrangemanget.

Skogsmaskinförare

SMF Skogsentreprenörerna och Kvinnerstaskolan i Örebro

SMF, Skogsentreprenörerna anordnar tävlingar för skogsmaskinförare varje år. Skolorna anordnar lokala uttagningstävlingar, två från varje skola går vidare till regionfinal. Det ordnas tre regionfinaler, en i norra, en i mellan och en i södra Sverige. De två bästa från dessa regionfinaler går till SM-final. Denna hålls antingen på skogsmässor på Elmia eller på Nolia. Skogsmaskinförarna har även varit med i Yrkes-SM och vid något tillfälle i WorldSkills Competition, då som

2010-09-29
Dnr 2009:00326
12 (15)

uppvisingsgren. Skolan är mycket positivt inställd till tävling och det finns en bra modell för uttagning och genomförande.

Branschen har huvudansvaret för tävlingarnas genomförande.

Svetsare

Strömbäckaskolan i Piteå

Uttagning till Yrkes-SM sker i samråd med branschorganisationen som också ansvarar för Sveriges medverkan i WorldSkills Competition i svetsyrket.

Strömbäckaskolan i Piteå har lång erfarenhet av att tävla i yrkesskicklighet inom svetsyrket. Skolan har vid ett par tillfällen haft elever i det svenska yrkeslandslaget och därigenom har intresset från eleverna att tävla ökat. Numera anordnas regelbundet svetstävlingar för alla elever på skolan och nästan alla elever väljer att vara med i tävlingen. 5-10 timmar avsätts för tävlingen, tävlingsuppgifterna utgår från kursplanerna och de två som vinner från skolan får viss specialträning så att de ska kunna klara konkurrensen vid SM uttagningen.

I den aktuella regionen, främst i Norrbotten, finns 6-7 skolor som skulle kunna vara med i skoltävlingar, ingen av dem har tidigare erfarenhet av skoltävlingar. Skolan menar att uppsökande informationsinsats är nödvändig för att förankra tävlingen på dessa skolor. Att träffas skolor emellan och diskutera kursplaner, tävlingsmoment och upplägg av tävlingen är mycket viktig med tanke på både tävlingen och likvärdigheten i undervisningen.

Ansvarig skolledare på Strömbäckaskolan menar att det vore mycket bra för svensk yrkesutbildning om yrkestävlingar på skolnivå kunde ordnas regelbundet och i stort skala. Tävlingarna skapar lust och spänning, gör att eleverna lyfter sin förmåga och vill utmana sig själv och andra. Det viktigaste blir inte att vinna utan att delta och bli en erfarenhet rikare.

VVS-montör

VVS-branschens yrkesnämnd

Inom yrket VVS-montör har man sedan länge tävlingar i yrkesskicklighet och man har en väl beprövad modell och organisation för detta. Ett av huvudsyftena med tävlingen är att få fram tävlande till Yrkes-SM och WorldSkills Competition. Inbjudan skickas till samtliga skolor med VVS-utbildning. Inbjudan skickas även till lärlingar. Deltagarna får vara högst 20 år och ca 30 av de 55 skolor som har utbildningen brukar delta. Genom tävling utser de medverkande skolorna en skolmästare som får representera skolan. Denna elev får sedan skicka in ett praktiskt prov för bedömning, vilket görs genom den centrala yrkesnämnden i Stockholm. En mästare från respektive Norrland, Svealand och Götaland utses och dessa tre möts i final under Yrkes-SM. Vinnaren i Yrkes-SM representerar VVS-montörsyrket i det svenska yrkeslandslaget. Den regionala yrkeskommittén bestående av facklig representant, arbetsgivarrepresentant samt

arbetstagarrepresentant, är mycket aktiv i genomförandet av de lokala skoltävlingarna och i bedömningsarbetet.

Erik Dahlbergsgymnasiet i Jönköping

Enligt skolan är tävlingsdagen en av årets höjdpunkter, lärare elever och övriga ser fram emot detta.

Branschens påverkan är stor och syftet är att få fram en kandidat till det svenska yrkeslandslaget.

Man är mycket positivt inställd till yrkestävlingar på skolnivå och provar gärna andra modeller för tävling.

Webbdesigner

IT Gymnasiet i Uppsala

Skolan arrangerar tävlingar på lokal, regional och nationell nivå inom yrket Webbdesign. Tävlingar finns för alla elever. Elever som går år 1 tävlar för sig och elever som går år 2 och 3 tävlar på samma nivå. Ett par lektionstillfällen används för tävlingsmomenten.

Först ordnas klasstävling sedan möts de bästa i varje klass på skolan. Därefter möts skolorna i en nationell tävling. Till största delen har det varit elever från koncernens skolor, men även andra skolor har bjudits in att delta. Intresset från kommunala skolor har hittills varit mycket blygsamt.

Tävlingsuppgifterna utformas med tanke på uppgifterna i EuroSkills och WorldSkills och med stor hänsyn kursplanerna.

Vad gäller finansieringen så finns i dagsläget ingen branschorganisation som stöttar tävlandet. Skolan överväger att, liksom floristerna, bilda ett yrkesråd som tar ansvar för tävlingarna eftersom det i praktiken är ett antal skolor som redan idag är aktiva i tävlingsverksamheten. Det är inga stora kostnader att genomföra tävlingarna eftersom det mesta av utrustning och hjälpmedel finns på skolorna. Det är i samband med de regionala och nationella tävlingarna som kostnader uppstår i form av resor och övernattnig.

Stort intresse fanns för att vara med i de tävlingar Skolverket initierade och att vara med och utveckla modeller för framtida tävlande i yrken. Man kan tänka sig att vara med och utveckla ett webbaserat verktyg för uttagningstävlingar men man menar att det inte fullt ut kan ersätta den konventionella tävlingen eftersom alla moment inte kan göras on-line.

2010-09-29
Dnr 2009:00326
14 (15)

Yrkesförare

TYA

TYA, Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd styr de nuvarande tävlingarna helt och hållet, alltifrån vilka mått och vilka tävlingsuppgifter som gäller till vilken utrustning som krävs. Det tar väldigt mycket tid i anspråk att förbereda för de fem regionfinaler som TYA ansvarar för. TYA är huvudansvarig och utser varje år fem stycken värdskolor som är medarrangörer. Varje tävling tar en dag att genomföra. TYA står för kostnaderna, utformning av tävlingsuppgifter, bedömningsmallar, sekretariat osv. men de arrangerande skolorna ställer upp med personal och arbetstid. Varje skola står för sina egna kostnader för resor, uppehälle för tävlande och medföljande coacher. Ingen uttagningstävling föregår de regionala finalerna, varje skola utser sin tävlande. Den tävlande går år 3.

Från TYA är man lite avvaktande i förhållande till Skolverkets modell för skoltävlingar. Man tycker det upplägg man har fungerar väl och man vill inte belasta skolorna ytterligare genom att införa nya tävlingar.

Bråvallagymnasiet i Norrköping

Skolan menar att det vore bättre att inte i förväg veta vilka tävlingsmoment som ingår så att man inte kan förbereda sig. Som det är idag vet man i god tid innan tävlingen vad man kommer att tävla i vilket gör att vissa skolor förbereder sig genom att träna medan andra skolor kör på enligt kursplanen.

Lärarna menar att det vore spännande att prova att hålla uttagningstävling på skolorna där eleverna bildar lag med fyra i varje lag. Varje lagmedlem gör en uppgift var, gärna praktiska och teoretiska moment blandat. Ett sådant upplägg skulle göra att alla elever blev delaktiga i tävlandet och ingen behöver känna sig utpekad om det inte går bra. Lärarna menar att det emellanåt känns som om TYA har alltför stort inflytande över hur tävlingen genomförs.

Sammanfattande synpunkter som har framkommit

Elever, lärare och skolledare har en övervägande positiv inställning till yrkestävlingar på skolnivå. Eleverna tycker att det är roligt och stimulerande att tävla och anser att det bidrar till ökad kvalitet i utbildningen. Det positiva mervärdet i tävlandet är viktigt, att vinna är inte nödvändigt. Lokala skoltävlingar är bra för att ge alla en möjlighet att tävla. De måste dock följas upp med tävling på nästa nivå, till exempel områdestävling. Eleverna tror inte att negativa effekterna av att någon kommer sist i tävling är så stora. Dessutom lär sig även de som inte är med och tävlar mer eftersom de följer tävlingarna.

Flera lärare och skolledare tycker det vore intressant att ha nationella prov i yrkesämnet genom tävlingar. Ett stort mervärde som följer med tävlingarna är att lärarna på olika skolor träffas och diskuterar kursplaner, likvärdighet och bedömning. Nätverk och samarbete utvecklas.

Lokala skoltävlingar däremot kräver inte stora resurser. Där handlar det om en attitydfråga, att inse tävlingarnas positiva betydelse för lärandet. Information är viktigt. Dels för att den skepsis som finns bland vissa lärare ska vändas till förståelse för vad tävlingar ger elever och lärare. Men även för att alla skolor ska ha möjlighet att genomföra likvärdiga tävlingar och få hjälp med utformningen. Däremot att genomföra områdestävlingar kräver en budget för kostnaderna runt arrangemanget.

I de allra flesta fall är tävlingar i yrkesskicklighet idag en branschangelägenhet och många menar att tävlingarna ibland styrs för mycket av branschen. Man välkomnar därför renodlade skoltävlingar där skolorna själva sätter agendan utifrån gällande kursplaner. I flera yrkeskategorier, främst inom BYN's yrkesområde, arrangeras lokala/regionala uttagningar med hjälp av RYK, Regionala yrkeskommittén.

Yrkestävlingar på skolnivå sker ofta i par, något som elever och lärare förordar. Lärare och elever på flera skolor tycker att förslaget att para ihop tävlande från olika skolor låter intressant. De flesta anser att tävlingarna ska äga rum år 3. I några yrken är man mycket nöjd med de modeller för skoltävlingar som man har. Man vill gärna behålla dessa.

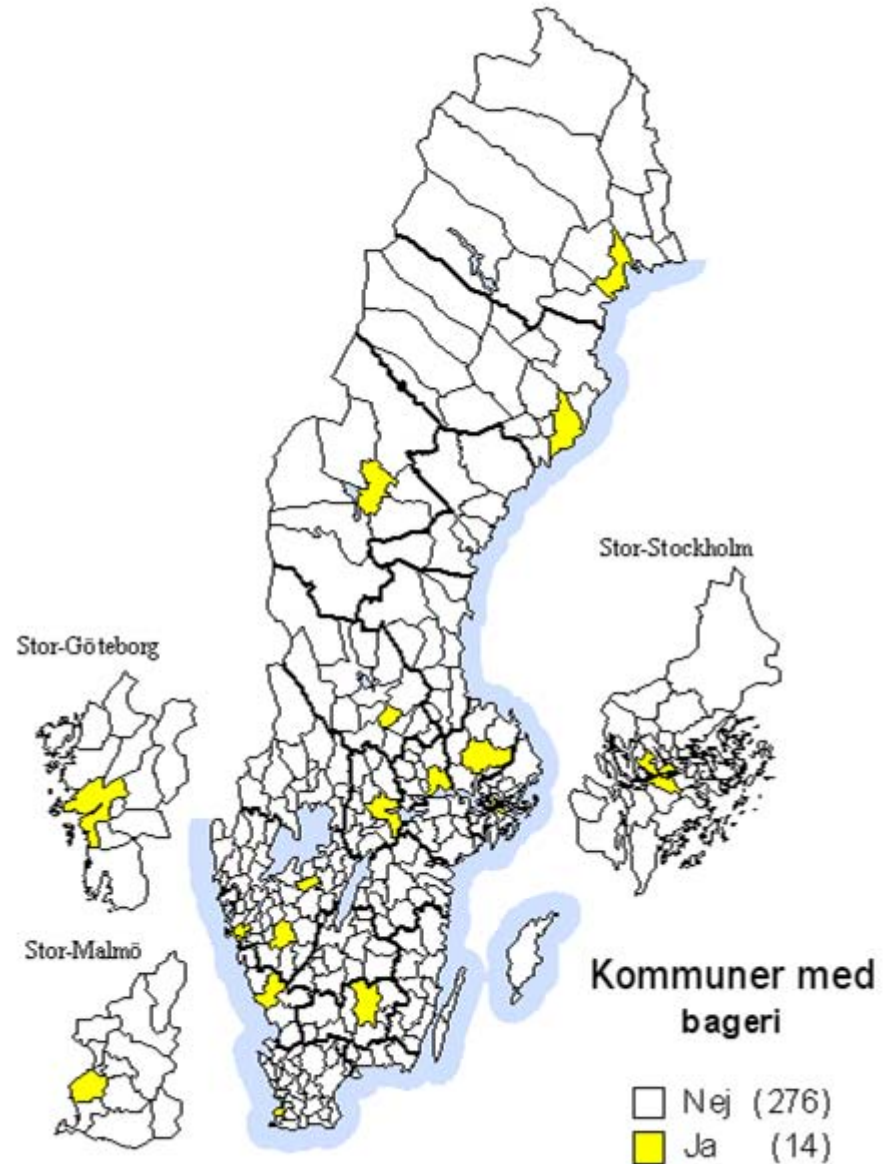
Bageri

Utbildningen fanns i 14 skolor
och i 14 av landets 290 kommuner

282 elever studerade i hela landet

Flest antal i Göteborg, 19 elever
Minst antal i Uppsala, 7 elever

Alla uppgifter avser läsåret 2009/10

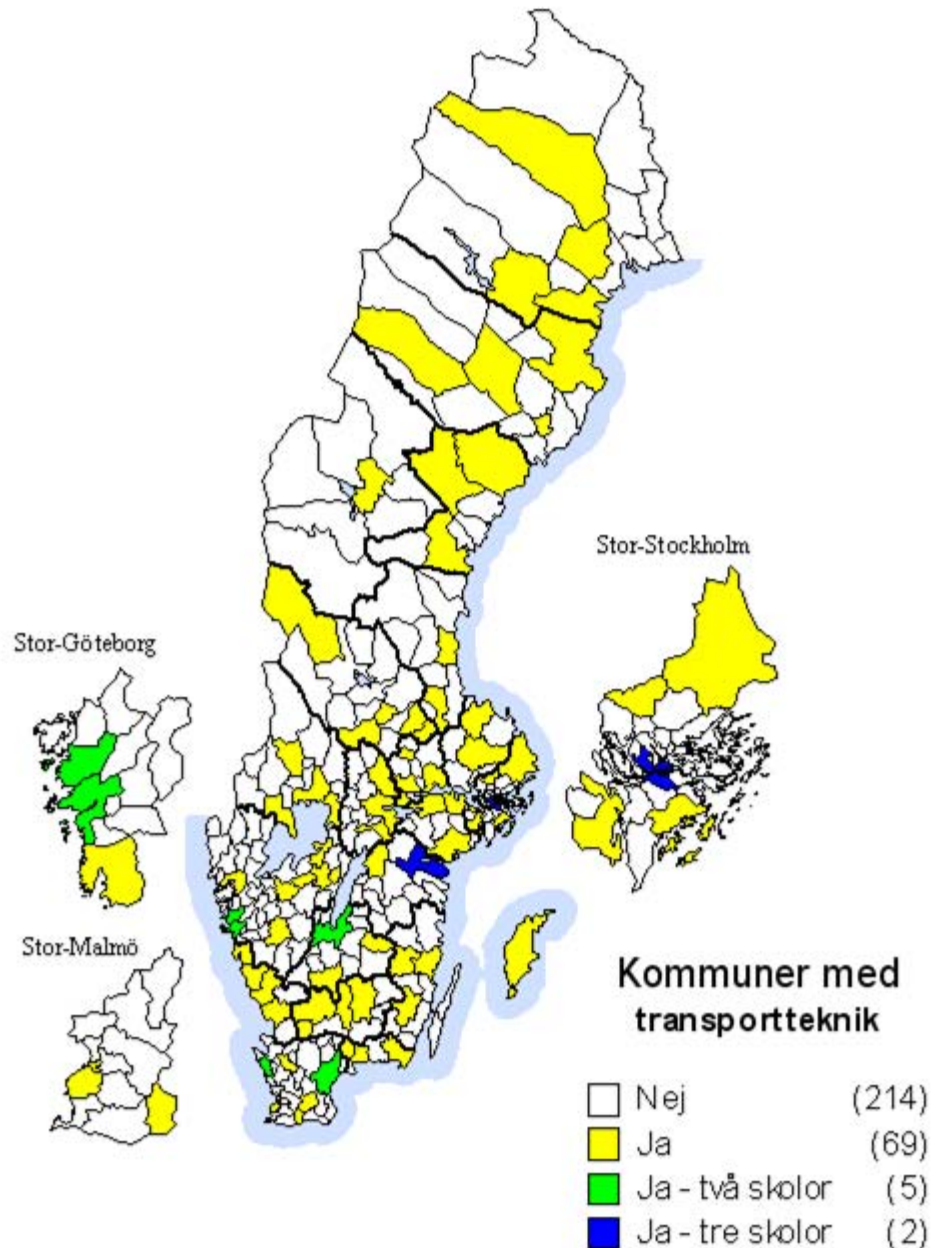
Transportteknik

Utbildningen fanns i 85 skolor
och i 76 av landets 290 kommuner

2 014 elever studerade i hela landet

Flest antal i Örebro, 143 elever
Minst antal i Arboga och
Markaryd, 5 elever

Alla uppgifter avser läsåret 2009/10

Husbyggnad

Utbildningen fanns i 125 skolor
och i 122 av landets 290 kommuner

3 426 elever studerade i hela landet

Flest antal i Göteborg, 105 elever
Minst antal i Tanum, 5 elever

Alla uppgifter avser läsåret 2009/10

